

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Bine ați venit!

Sibiul, cetatea șaguniană, cu rosturi atât de hotărâtoare în viața de ieri și de azi a neamului românesc din Ardeal, s'a îmbrăcat în haine de sărbătoare ca să primească pe Regele Țării noastre, definitiv identificată cu întreg pământul românesc.

Majestate! Biserica ortodoxă din Ardeal care lucrează după planul întocmit, printr'o justă aplicare a principiilor evanghelice la realitățile de aici, de marele ierarh Andrei Șaguna, Vă prezintă astăzi raportul activității ei, cu conștiința împăcată că și-a împlinit cu prisosință datoria.

Majestate! Biserica ortodoxă din Ardeal a fost și se silește să fie așa cum ați postulat nu de mult: «*sprîjinul de toate zilele al poporului nostru, îndrumătorul pe calea sfântă a ordinei, a credinței, a românismului*». Ea n'a rămas închisă în ea însăși, ci a pătruns în viață unde a jucat rolul capital în îndrumarea bună a poporului în toate domeniile de viață. A fost flacăra care a încălzit simțirea românească, a fost dascălul care a luminat mintea poporului arătându-i cum să muncească în viața de toate zilele și cum să înțeleagă rosturile vieții, a fost mama care a mângăiat suferințele multe ale acestui popor greu încercat, a fost pedagogul meșter care i-a zidit caracterul frumos pe fundamentul virtuților creștine nepieritoare. Astfel, la 1918 ea a putut preda Regelui tuturor Românilor un popor sănătos din punct de vedere moral și fizic, destoinic din punct de vedere economic și treaz în conștiința sa de român.

Majestatea Voastră ne arătați prin Inalta Voastră prezență la o serbare a vechei școale de învățători a Bisericii, că apreciați acest fel de activitate și îi dați indemnul să lucreze și mai departe în acelaș fel, ramificându-și influența asupra întregului complex social.

Intărită prin acest indemn și prin ajutorul pe care astăzi îl poate avea dela Regele Românilor, în locul piedecilor ridicate odinioară de stăpânirile străine, Biserica ortodoxă din Ardeal Vă asigură Majestate că-și va intensifica și mai mult activitatea în folosul neamului, propovăduindu-i credința și ajutându-l să-și organizeze viața multilaterală în senzul principiilor evanghelice.

Cu aceste gânduri și cu aceste nădejdi Vă strigăm din tot sufletul:

Bine ați venit, Majestate!

Scoala Normală Ortodoxă „Andrei Șaguna”

Această școală, sub frumosul ei nume de astăzi, ce povestește sufletului nostru despre atâtea înfăptuiri mărețe din trecutul bisericii și al neamului, s'ar părea o organizație tânără. În realitate însă ea este continuarea firească a modestelor «*cursuri pedagogice*» dela sfârșitul secolului al XVIII-lea și a secțiunii pedagogice a Seminarului «*Andreian*» de după memorabilul an 1848. Prin urmare atât ca vechime, cât și ca factor cultural de primul rang, are dreptul, câștigat în mod onorabil, la considerația și stima tuturor Românilor. Trecutul ei de muncă culturală și națională, rodnică și binefăcătoare, este fala noastră și o zestre scumpă, ce am adus-o României Mari.

Acum, când generația noastră își plătește tributul recunoștinței față de acest respectabil trecut, prin așezarea pietrei fundamentale, în prezența Regelui Românilor, a guvernului Său, și cu participarea întregii suflări ortodoxe din Ardeal, la clădirea ce-i va asigura viitorul, pentru alte sute de ani, se cade să aruncăm o ochire asupra drumului ce l-a făcut dela înființare și până astăzi.

A luat ființă într'o epocă de mare sbucium sufletesc, abia 2 ani după înăbușirea tragică a revoluțiunii lui Horia, ce cutremurase sufletul românilor ardeleni. Poate nici n'am fi cunoscut exact anul întemeierii ei, pentru că arhiva epis-

Recunoștința noastră

Vechiul cântăreț de psalmi fericește bărbatul care, trecând prin loc pustiu, a putut să deschidă izvoare cu apă înviorătoare pentru oboșiții călători.

Un asemenea izvor cu apă vie a fost pentru poporul român din Ardeal, în călătoria sa prin pustia asupririlor trecute, Școala normală care astăzi poartă numele, de veșnică pomenire, a reorganizatorului ei de odinioară, fericitul arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna.

La ea și-au adăpat sufletele însetate după lumină și învățătură de carte românească și creștinească, șirul lung de generațiuni ale învățătorilor cari în decurs de aproape un secol și jumătate au răspândit dragostea de limbă și cultură națională în straturile dreptcredinciosului nostru popor.

Astăzi ne gândim cu profundă recunoștință la opera mare și salvatoare pe care a îndeplinit-o această școală și toți ceice au muncit cu rar devotament în ogorul ei. Și mânați de această recunoștință, temelie neclintită așezăm pentru casa ei cea nouă, care va adăposti-o în viitor, ca să continue a fi **vatră de lumină**, sprijinită pe o glorioasă tradiție și încălzită de idealul de educație conceput în spiritul sfintei noastre biserici strămoșești.

Binecuvântarea Domnului să fie cu ea!

NICOLAE

Arhiepiscop și Mitropolit.

copiei din Sibiu a fost distrusă de honvezii lui Kossuth, dacă dl prof. univ. Dr. Ioan Lupaș, în cercetările sale în arhiva curții imperiale din Viena n'ar fi dat peste un act, din care putem preciza cu siguranță anul 1786 ca primul ei an de existență.¹ Inceputurile sunt modeste, mărginindu-se la așa numitele „*cursuri pedagogice*» de câteva luni, cari s'au urmat cu regularitate până la revoluția din 1848/9. În acest interval de 64 de ani, judecând după numărul candidaților din primii ani, a putut da bisericii noastre aproximativ 800 de învățători, cari desigur, cu toată modesta lor pregătire, au dus multă lumină în bezna groasă a satelor noastre, contribuind în mod considerabil la redeșteptarea națională din 1848.

Adevărata epocă de creștere și înflorire a acestei școale se începe la anul 1853, când marele ei ctitor și organizator, episcopul Andrei Șaguna îi asigură viitorul, ca o secție independentă, pe lângă secția teologică, mai întâi cu un curs de un an, apoi de doi ani (1871). Sub urmașii lui Șaguna, cursurile acestei secții au fost sporite la 3 ani (1881), apoi la patru ani (1907), dar tot în frățescă tovarășie cu Seminarul teologic.

De altfel atunci, aceasta putea fi organizația cea mai rațională a acestei școale de dascălie, pentru că sub aripile ocrotitoare ale autonomiei noastre bisericești, câștigate tot de Șaguna, putea rezista mai bine împotriva atacurilor năvalnice, ce le dau guvernele ungurești tuturor instituțiilor culturale românești, în special școalelor.

E interesant de văzut, cum au organizat Șaguna și urmașii săi în scaunul vlădicesc, secțiunea pedagogică a Seminarului. Din momentul reorganizării au fost întro-

¹ Anuarul Școlaei Norm. Ort. «*Andrei Șaguna*» din 1923.

duse ca materii de învățământ: religiunea, gramatica română, metodică, geografia, aritmetica, fizica, economia, caligrafia, cântările bisericești și tipicul. Acest program de studii a fost succesiv lărgit și modificat în conformitate cu spiritul și necesitățile vremii, introducându-se ca materii: științele naturale (1862), pomologia și plantologia (1873), zootehnia agricolă (1874), limba ungurească, constituția, istoria universală, istoria patriei, limba germană (1876), desemnul și gimnastica (1877), psihologia (1879), muzica vocală și instrumentală (1883), instrucția practică (1885), lucrul de mână (1889), chimia, istoria pedagogiei (1895) și igiena (1886).

Șaguna s'a îngrijit, ca tinerii candidați de învățător să și aplice cunoștințele teoretice și să și însușească arta de a instrui. Spre acest scop a destinat școala primară din Suburbiul Iosefin (1865), mai târziu școala primară din Sibiu-Cetate, care era mai aproape de localul Seminarului. Din 1910 secția pedagogică își avea școala de aplicație proprie.

Mulți bărbați cărturari, cu rol însemnat în viața bisericească și politică a neamului din fosta Ungarie, au propovăduit luminile învățaturii la această secție pedagogică până la separarea definitivă de Seminarul teologic. Din șirul lung al acestora amintim de astădată numai pe Ican Popescu, Daniil P. Barcianu, Dumitru Comșa și Petru Șpan, pedagogi erudiți cu bun nume, cari au familiarizat școala și dascălul român cu sistemele moderne de educație și metodică, în special cu școala Herbert-Zilleriană.

În trecutul ei de glorie a fost și un moment critic, o clipă de doliu, când ministrul unguresc, Albert Apponyi, în 1917 își trimisese călăul său chiar între zidurile ei sfinte, ca să stingă în sufletul vii-

torilor învățători și prin ei în școala română din Ardeal, orice dragoste de neam, orice simțire românească, orice umbră de cultură națională și să taie firile nevăzute ce ne împreună suflătește cu frații de dincolo de Carpați. Acest plan infernal a fost zădărnicit și răzbutat de Adunarea dela Alba-Iulia (1918), când, în ciuda tuturor uneltirilor viclene ale dușmanilor noștri, mâinile cari s'au căutat zadarnic o mie de ani, s'au întâlnit și înclăștat cu putere, împreunându-se într'o dornică îmbrățișare.

În pregătirea acestei clipe istorice secțiunea pedagogică a Seminarului „Andreian” și-a avut partea sa de merit, pentru că în curs de 66 ani dela 1853—1919 a dat neamului românesc din Ardeal 1913 învățători devotați, cari au dus cu ei duhul regenerator și înviorător al lui Șaguna, duhul românesc din această școală și l-au sămănat pretutindeni peste plaiurile mândre ale Ardealului, din câmpiile mănoase până în văile cele mai aspre și ascunse ale munților.

Acești dascăli ieșiți din școala lui Șaguna, acești muncitori neștiuți, adevărați mucenici cari adeseori n'aveau nici pâinea de toate zilele pentru dânsii și copiii lor, triumfând asupra uneltirilor ungurești, au făurit rezistența națională a generațiilor de astăzi și au ținut o concurență onorabilă pe terenul cultural cu învățătorii răsfățați ai statului unguresc. Mai mult: li-au zădărnicit munca de maghiarizare și desnaționalizare, bătându-i complect prin românismul lor viguros.

Când în toamna anului 1919, Consiliul Arhiepiscopesc a decretat separarea definitivă a secției pedagogice de secția teologică a Seminarului și organizarea ei independentă într'o școală normală cu 8 clase, gândul cel dintâi al corpului tuturor vibra figura luminoasă a organizatorului ei adevărat. Nici nu se putea un nume mai grăitor pentru o școală de dascăli decât al lui Andrei Șaguna, marele părinte și dascăl al neamului nostru.

Din această zi începe viața nouă a Școalei Normale Ortodoxe „Andrei Șaguna”, până în 1925 cu 8 clase, iar de atunci și până astăzi cu 7 clase, acomodându-se organizației școalelor normale, date prin legea organică a învățământului primar și normal-primar din 1925.

Din 1919 și până astăzi a pregătit și a dat școalei române 596 învățători și învățătoare.

Trecutul frumos de 148 de ani, meritele pe care le-am schițat, dobândite prin muncă creștinească și românească cinstită și prin lupte securitate, sunt prea de ajuns, să-i asigure acestei școle dragostea și recunoștința tuturor Românilor și să justifice marea praznic cultural al așezării pietrei de temelie la noua sa clădire.

Arhiepiscopul Dr. VASILE STAN

Oaspeți distinși. Dl. Dinu Brătianu, șeful partidului liberal, și dl. Al. Lapedatu, ministrul cultelor, au fost Luni, la schitul Păltiniș, oaspeții I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae; ear seara a sosit și dl. B. Brătianu, însoțit de dl. N. Regman, prefectul județului. Marți dimineața, dnii Dinu Brătianu și B. Brătianu au părăsit Păltinișul, îndreptându-se spre capitală. La Sibiu, dl. D. Brătianu a vizitat casa unde a locuit Ion C. Brătianu la 1848, și unde urmează ca în toamna aceasta să fie așezată o placă de comemorare, arătând locul unde a stat marele bărbat al neamului, Ion C. Brătianu, luptând pentru dreptatea cauzei românești.

Senzul Școalei Normale „Andrei Șaguna”

Importanța Școalei Normale „Andrei Șaguna” în viața Ardealului n'o poate cunoaște intuitiv decât acela care a cercetat sau a trăit în satul nostru românesc până la 1918, sau care merge astăzi în vre-unul din acele sate unde se găsesec, ca învățători, absolvenți de-ai acestei Școale. Învățătorul absolvent al Școalei Normale șaguniene și se înfățișează aproape ca un al doilea preot. Îți vorbește cu un emoționant respect de chestiunile de credință, manifestă un atașament neșovăelnic față de Biserică și un mare interes pentru toate problemele ei, iar cu preotul satului trăiește și lucrează în armonie după un plan comun. Ține strana în biserică, întovărășește pe preot la șezătorile organizate pentru popor, silindu-se amândoi să imprime tuturor sfaturilor date oamenilor, tuturor întreprinderilor puse la cale în comună, spiritul creștin, principiile religioase și morale ale Evangheliei.

Când marele mitropolit Andrei Șaguna a încorporat prin Statutul organic școala bisericească — mai bine zis a sistematizat un raport între ele, care exista de mai înainte, — și prin aceasta a dat Școalei Normale din Sibiu un rol atât de important, n'a fost inspirat numai de intenția unei unificări formale a întregii suflări românești, nici numai de ambiția goală a unei dominații eclesiastice, ci el a exprimat atunci o concepție care rezultă în mod necesar din spiritul creștinismului, în special al Bisericii ortodoxe: *principiile Evangheliei dumnezeiești sânt aduse de Dumnezeu pe lume nu pentru a fi propoveduite numai în lăuntrul bisericii, la sfintele slujbe, ci pentru a fi aplicate în tot largul vieții, pentru a le face să străbată și să prezideze în orice îndeletnicire omenească.* Școala, care se îndeletnicește cu cultivarea omului, care are cea mai importantă îndeletnicire, e cea dintâi care trebuie să fie străbătută de principiile creștine, ea trebuie să-și însușească ca pe cel mai ales mijloc de formare a omului principiile evanghelice. Căci de școală depinde tot felul de-a cugeta, de-a lucra, de-a simți, toată viața omenească.

Mitropolitul Andrei Șaguna, instituind școalele confesionale în satele Ardealului, și îngrijindu-se ca ele să aibă învățători crescuți de Biserică, n'a înfățișat numai o operă națională, prin emanciparea școalei românești de sub conducerea unor guverne cu intenții de desnaționalizare, ci și un postulat creștin, punând acțiunea educativă sub inspirația ideilor creștine, dând școalei ca scop principal formarea morală și creștină a omului. Aceasta este și ținta spre care tinde Biserică în toată lucrarea ei, și ea se bucură când poate avea la dispoziție mijlocul cel mai efectiv pentru realizarea acestei ținte: școala.

Prin Școala Normală „Andrei Șaguna” s'a cristalizat în acest senz în Ardeal și o pedagogie creștină, un metod de-a infuza omului virtuțile creștine.

Pedagogii Ion Popescu, Daniil P. Barcianu, Petru Șpan au mers pe-o linie continuă și linia aceasta a devenit comună întregului învățământ ardelean.

Biserica ortodoxă, care crede că învățătura și harul dumnezeesc din ea poate schimba pe om până la îndumnezeire, nu poate să renunțe de-a sfătui și ajuta din toate

puterile la organizarea vieții omenești pe bazele evanghelice. Ea trebuie să tragă concluzia practică necesară din învățătura creștină și să afirme că numai în sau în legătură cu ea se pot organiza instituțiile omenești pe baze trainice, aducând real folos spiritual omenirii.

Roadele Școalei Normale „A. Șaguna”

Biserica noastră ortodoxă română din Ardeal totdeauna a privit „pașterea mie-lușeilor” (Ioan 21, 15) din turma lui Isus Hristos, învățământul „copiilor” (Marcu 10, 14) de o sfântă datorie, promulgată de înțelepciunea și voința dumnezească. Această datorie, față de cei mici, ai căror îngeri „în ceruri văd pururea fața Părintelui” (Matei 18, 14) biserica noastră a așezat-o totdeauna în centrul preocupărilor sale fundamentale.

Furtunile istorice au împiedecat, adesea și greu, biserica noastră în opera sa de instrucție și educație școlară, dar flacăra „luminii celei adevărate” (Ioan 1, 9) nu i-au putut-o stânge niciodată.

În veacurile de prădalnică urgie, când o mașteră și vrăjmașă stăpânire străină spulbera temelile vetrelor noastre școlare, biserica își deschidea ușa tindei sale sfinte, pentruca „cei mici” să nu crească în „întunec” (Ioan 12, 35) și să nu fie furați de viclene și deșarte „învățături străine” (Evrei 13, 9).

Iar când se mai potolea furia vifor-niței și se mai insenina norosul cer al istoriei, învățământul nostru părea domol cucernica tindă a bisericești, urzându-și rosturi prin preajma ei afară, „ca să lumineze pe toți copiii, din lume” (Ioan 1, 9) spre a fi nu numai mlădițe bune ale familiei, membrii aleși ai societății, fii devotați ai neamului, ci și cetățeni credincioși ai „împărăției lui Dumnezeu” (Marcu 10, 14).

Dar învățătura „cu putere” (Matei 7, 9) a „lucurilor sfinte” (Matei 7, 6) și „mari” (Ioan 1, 50) cerea „învățători”, (Efes. 4, 11) „cu înțelepciune de sus” (Iacob 3, 17). Iar învățătorii trebuiau aleși și deprinși „să se sârguească la învățatură” (Rom. 12, 7). Așa se zămislește ideea înființării de școli normale. Așa se nascu și școala dascălească din Sibiu, la 1786, sub obla-duirea împăratului Iosif II și sub păstoria episcopului Ghedeon Nichitiți.

Smerită, ca un grăunte de muștar, la început, dar falnică și plină cu roade, ca un pom binecuvântat, mai târziu, și de cardinală importanță pentru zilele noastre „mici de suflet, mari de patimi”. Ce modestă pare astăzi durata întâiului învățatoresc de șase săptămâni, dela Dumineca Tomii, până la Rusali! Și ce redusă ni se înfățișează acum programa analitică a acelei vremi, cu cântările bisericești, cu tipic, cu cetire și scriere, cu aritmetica și catechismul ei!... Și totuși, câtă superioritate la ei în credința misiunii și devotamentul slujbei lor!...

Dar cursul cel scurt de șase săptămâni, după o jumătate de veac, la 1846 evoluează în anul de șase luni. Iar la 1853, sub prodigioasa arhipăstorie a mitropolitului Andrei — soarele strălucitor apărut pe firmamentul bisericii noastre, „solul trimis de Providență, plin de har și de adevăr” (Revista Teologică, 1909) — se urcă repede la un an întreg și la 1863, chiar la două cursuri cu doi ani.

Apucată pe calea progresului, această școală a bisericești, nu se opri aci. La 1881, sub mitropolitul Miron Romanul se completează cu cursul al treilea și la 1907, sub mitropolitul Ioan Mețianu se întregi și cu cursul al patrulea. Iar după anul sfânt al Unirii noastre nedespărțite cu Țara-mamă, în 1919 și-a luat forma actuală, cu șapte clase și două secțiuni de băieți și fete.

Acum, când această școală poartă aproape un veac și jumătate pe spatele ei și când te ispitește dorul să-i cunoști roadelile ei din acest frumos trecut, te copleşte un roiu întreg de gânduri scaldate în apa celei mai curate admirații.

Vatra ei? Și-a mutat-o de câteva ori, de ici până colea. Cât chiriașă, cât copârtașă prin strada Lungă, prin Casa clerului din strada Cisnădiei, prin strada Măcelarilor, și prin fosta cazarmă honvezească — astăzi!

Dar după expresia nemuritorului Șaguna: „precum un veșmânt mai vechi și petecit face de multe ori tot acelaș servicii, ca și unul nou, așa învățământul a

Acesta e senzul acțiunii șaguniene și el e încorporat și în Școala Normală „Andrei Șaguna”. Biserica ortodoxă ardeleană e recunoscătoare ierarhului vizionar care i l-a descoperit și i l-a imprimat neștergibil în toate fibrele. Și credem că nu e numai în interesul Bisericii să ducă principiile creștine în viața omenească, ci și în interesul omenirii organizată în State.

Dr. D. STĂNILOAE

prosperat până acum și în aceste zidiri vechi, ca și în altele mai pompoase” (Raport, 1865).

Dar ce perspectivă nouă și luminoasă se deschide pentru ea, în zarea viitorului, când vatra ei acum se stabilește statornic în cea mai monumentală clădire sibiană!

Elevii ei? Peste trei mii! Din toate părțile Ardealului. Ei s'au apropiat de lumină, au luat lumină și au dus cu ei lumină, să lumineze tuturora în Ardealul suferințelor milenare! Cine ar fi în stare să prețuească munca și jertfa celor trei mii de mucenici ai școalei, din un veac și jumătate — depusă pe altarul sfânt, al neamului?...

Dascălii ei? Tot ce-a avut Ardealul nostru dreptcredincios, mai limpede ca minte, mai adânc ca erudiție și mai curat ca suflet, tot s'a grăbit să-și dea contribuția pentru înălțarea acestei școale.

Ce adânci trebuiau să fie brazdele învățământului religios din această școală, când ele erau trase în ogorul suflătesc de profesori ca I. P. S. Sa Părintele nostru Mitropolit Nicolae, episcopul N. Popea, alesul episcop al armatei Dr. V. Saftu, actualul episcop al armatei Dr. I. Stroia, vicarul-arhiepiscop Dr. Ilarion Pușcariu, actualul vicar P. S. Sa arhiepiscopul Dr. V. Stan, I. P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca ș. a. De-aceia sânt azi elevii acelor dascăli mari: „străjerii credinței strămoșești”. De-aceia se sârguesc ei așa de mult să sâdească în sufletele fragede: „semința adevărului, binelui și frumosului”. De-aceia luptă ei cu toată râvna să deștepte conștiințele, „cum trezește Dumnezeu toate, în fiecare dimineață prin lumină”. (Motto de pe tabloul absolvenților din anul școlar 1912/13).

Ce aleasă și îngrijită trebuie să fi fost pregătirea profesională pedagogică în această școală, când ea se făcea cu abilitatea și experiența pedagogilor consacrați: Ioan Popescu, autorul „Psihologiei empirice” și a „Pedagogiei”, Dr. Petru Șpan, Dr. Daniil P. Barcianu, Dr. Vasile Bologa, Dr. Pavel Roșca, Dr. Onisifor Ghibu, profesor de pedagogie la universitatea din Cluj și alți reprezentanți eminenti ai științei pedagogice.

Aceste făclii ale învățământului pedagogic ardelean au făurit înalta conștiință dascălească: „Oglinda viitorului unei națiuni e învățătorul” (Motto din 1901—2). Ei au luminat calea apostolatului învățatoresc. „Razele tale, educatorule, să se reflecteze neîntrerupt asupra acelora, cari cu sete vor a se încălzi de dânsule” (Motto 1900—1).

Ce luminoasă și ce caldă trebuie să fi fost flacăra iubirii de neam — de sârmanul neam românesc împilat și sfârcat în bucățele de ghiare hrăpărețe — când ea a fost aprinsă și strălucită de luferii redeșteptării naționale, ca apostolul dela Avrig, nemuritorul Gheorghe Lazăr, ca memorandistul Dimitrie Comșa, ca asesorul și publicistul memorandist: Nicolae Cristea, robit în temniță de stat, ca academicianul istoric Dr. Ioan Lupăș, care a gustat amarul temniței din Seghedin, ca Dr. Silviu Dragomir, luptătorul neșovăelnic pentru unirea fără condițiuni dela Alba-Iulia anului 1918 și alți fruntași ai vieții noastre naționale. De-aceia scăpăra mintea și salta inima tineretului învățatoresc dela începutul acestui veac, de dorul după: „înălțarea și strălucirea” neamului. (Motto 1907—8). De-aceia era visul cel mai drag al sufletului lor înaripat: unirea națională. „Întru frânturile unui neam, cultura poate statornic acele legături, ce nu se văd și nu se pot împiedeca”. (Motto 1913—14).

Și cât de mult a alintat acest vis luminos ca lumina zorilor, maestrul armoniei românești: Dima, Bena și Timotei Popovici, profesori ai acestui institut.

În fața acestor roade atât de îmbelșugate și de binecuvântate, putem mărturisii răspicat: Bucură-te și te veselește, fiică a Sionului! Noua ta vatră este binecuvântată!

A. N.

Probleme, fapte, comentarii

„Oastea Domnului“. — Cei cari credeau sau mai cred și acum că poporul nostru nu este apt de entuziasm religios, de convingeri totale sub influența Evangheliei, de mișcări religioase cari să transforme până în adâncimi o societate mare, — sunt desminși de realitatea impresionantă a «Oștii Domnului». Vre-o 100.000 de oameni, împrăștiați în toată țara, au rupt iremediabil cu o viață ce se desfășoară sub egida compromisurilor și a pașimilor de tot felul, și acum trăesc îngerește. Munca cinstită și rugăciunea sunt cele două izvoare de viață curată pentru ei.

Prin una își câștigă demn mijloacele existenței dela pământ, prin cealaltă primesc binecuvântarea și sfârșitul lor și puterea unei vieți pure dela cer. Sunt oameni cari nu trișează nici cu munca, nici cu rugăciunea. Nu pândesc căi piezișe pentru câștigarea celor trebuincioase trupului și nu fac din rugăciune o bălbăială automată pur externă și foarte grăbită. Rugăciunea lor și-a regăsit rădăcinile în adâncul sufletului, iar Dumnezeu pentru ei s'a afliat, a devenit o realitate simțită, Domnul și Stăpânul lor din fiecare clipă.

Mișcarea «Oastea Domnului» ne-a dat o «fără-nime nouă», cum se exprima sugestiv părintele arhimandrit Scriban. N'avem aci un misticism pietist, desinteresat de ordinea vieții. Tărani ostăș ai Domnului sunt gospodari vrednici și ordonați. Dar ei cred că excesele alcoolice dela nunți, sudalmele și bătăile publice și familiare, laxitatea morală nu se pot justifica cu nici o tradiție.

Influența acestei mișcări, pornită și susținută din centrul Mitropoliei noastre sub continua inspirație și supraveghere a înalt Prea Sfinției S. Mitropolitului Nicolae, și prin vrednicia vrednicului prof. pâr. Iosif Trifa și a altor zeloși ajutători ai sfinției sale, e destinată să se resimtă în curând asupra întregii noastre vieți publice. Deocamdată 100.000 față de atâtea milioane de locuitori ai țării e prea puțin, pentru că să putem percepe o modificare generală sensibilă. Dar ea va urma curând, căci «Oastea Domnului» crește într'una și se află în intrasigența morală și religioasă a tineretului.

Societatea „Sf. Gheorghe“. — Arhiepiscopia noastră a purces curând după război să organizeze tineretul satelor și orașelor în societăți religioase ce și-au luat ca patron o figură creștină, care întrunește atât de perfect calitățile unui tânăr frumos sufletește și trupește: idealist și viteaz, generos și energic, nepătat de compromisuri, feciorelnic în sufletul și trupul lui. Străduințele Bisericii în direcția acestor întâlniri manifestă, căci tineretul după război multăferă de multe ori o mentalitate prea puțin adecvată cu idealul creștin despre om.

Totuși perzistența care se depune în aceste străduințe, aduce succese cari ne umplu inima de bucurie. Azi societățile „Sfântul Gheorghe“ din cele mai multe parohii participă la toate acțiunile religioase din parohie, țin ședințe cu program mixt conduse de preot și de învățători, ia parte la pelerinajii și la întâlniri cu tineretul din satele apropiate, cu un cuvânt toată viața lui — deocamdată publică — se desfășoară într'o atmosferă înălțată de ideea religioasă și de valorile creștine. Manifestația tineretului soc. „Sf. Gheorghe“ din întregul jud. Târnava mare la serbările de Duminecă 9 Oct. sunt concludente. În programul proximo pentru tineret conducerea bisericească va avea să prevadă a mai insistenț și îndrumarea individuală a tinerilor de către preoți, mijloacele și condițiile cari asigură maximum de succes în această direcție.

La orașe va trebui organizată — și unde nu se află — casa tineretului în preajma bisericii și a casei parohiale, în

care tinerii cartierului să găsească o distracție din care să învețe și care să-i formeze în direcție bună. Filme, jocuri nevinovate, reviste, gazete potrivite, conferențe și convorbiri, totul în prezența preotului sau a vre-unui alt om de încredere, îl vor atrage pe tânăr dela distracții periculoase și din medii nefavorabile. Aceste case vor avea să devină și căminul de urgență pentru tinerii cari vin dela sate până își găsesc un serviciu, găsind acolo și o societate care să nu le fie spre stricăciune.

Sfințirea bisericii din Măgura. — Duminecă în 30 Septembrie a. c. s'a săvârșit sfințirea bisericii din Măgura Brăneanului. P. Sf. Vasile, vicarul mitropolitan, a îndeplinit acel act cu mare pompă, asistat de un sobor preoțesc în prezența unui public imens. Corul mixt din Zărnești a întâmpinat pe P. Sf. Arhieru Vasile la intrarea în comuna de munte, și autoritățile locale. Dela locuința parohului nostru Runcean până la biserica satului, s'a format un alai impozant: clerul în haine strălucitoare, elevii de școală și Oastea Domnului din regiunea brăneană cântând imnuri religioase. Slujba sfințirii bisericii a fost cu atât mai impozantă, cu cât rar s'au abătut arhierii la sfințiri de biserici prin satele resfirate dintre Bucegi și Piatra Craiului.

La sfârșitul sfinteii liturghii, P. Sf. Vasile a rostit o predică cu profund înțeles biblic. Nicăiri în arhiepiscopia noastră nu se găsește o regiune mai pitorească, când patriarhii mânau turmele la pășune, și la altarele naturale ale munților se închinau lui Dumnezeu.

Brănenii, păstrători ai credinții strămoșești, stăpânesc singuri această regiune și nu este nici o infiltrație străină printre ei. Popor cumpătat, harnic și cucernic, cunoaște toate asperitățile vieții și ale sorții, și acestea i-au dat tăria, încrederea în sine și o conștiință a demnității.

După terminarea slujbei din biserică, oaspeții au luat masa la casele parohului Runceanu. În decursul mesei P. C. V. Stoicanea, protopopul Branului, a toastat pentru înaltul Ierarh Vasile, care a săvârșit slujba sfințirii, dl Aldeșiu, președintele FOR-ului brănean, pentru poporul credincios și conducătorii lui, iar la sfârșit cucernicul paroh Runcean, aducând mulțumiri tuturor celor ce au contribuit cu prezența și cu rugăciunile lor la solemnitatea zilei.

Deschiderea noului an școlar la Academia teologică „Andreiană“. — Duminecă, 30 Sept., a avut loc deschiderea festivă a anului școlar la Academia teologică „Andreiană“, după ce în curs de 3 zile școlarii Academiei s'au pregătit pentru noul an școlar prin meditații, ținute de profesori, prin mărțurisire și cuminăcare.

În cadrul câtorva bucăți muzicale, executate de corul studenților Academiei sub conducerea Pâr. prof. Nicolae Topolog, dl rector Nicolae Colan și delegatul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, Pâr. consilier mitropolitan T. Petrișor, au rostit cuvântări potrivite cu un astfel de moment.

Dl Nicolae Colan a înzistat asupra rolului ce-l are azi preotul în viața societății, pe care îl poate îndeplini numai dacă își desvooalt armonios toate puterile sufletului: mintea, inima și voința. Atât pentru cultivarea minții, cât și pentru a inimii anul acesta aduce posibilități noi, prin biblioteca și capela Academiei zidite în această vară la inițiativa I. P. S. Sale Mitropolitului nostru.

Pâr. consilier Tr. Petrișor aduce binecuvântarea arhierescă a I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae care, reținut în altă parte, n'a putut participa la

această festivitate și îndeamnă pe studenți să folosească bine timpul de studiu pentru a deveni preoți plini de râvnă apostolică.

La festivitate au luat parte, pe lângă profesorii și studenții Academiei, numeroși prieteni ai școlii.

Asociația Clerului și Școlii din Arhiepiscopia. — Intreg clerul pastoral, profesorii de religie și cateheții din Arhiepiscopia sânt organizați în 27 desparțăminte cu 135 cercuri culturale.

Organizează misiuni parohiale, conferențe preoțești, cruciade în contra alcoolismului și a plăgilor morale în toate sezoanele anului. În decursul verii, pelerinaje la catedrală și în centrele protopoești.

Asociația clerului e un puternic factor de misionarism.

Fapte românești, mult promițătoare pentru neam și biserică, înregistrăm din cele trei județe ardeleni, în parte maghiarizate pe vremuri de jalnică pomenire.

Acăste județe sânt: Odorheul, Ciucul și Treiscaunele.

Cel dintâi, Odorheul, și-a dat seamă de timpuriu ce însemnează presa în viața obștească, întemeindu-și organul său de publicitate încă din anul 1925 și continuându-l de câțiva ani sub numele de *Secuimea* — [o numire care ar avea înțeles deplin, dacă foaia ar fi redactată de secui, și nu de români]. Incolo este o foaie ce merită încurajare.

Al doilea județ, Ciucul, își susține de vreo cinci ani *Giuceta Ciucului*, cu jertfe și cu râvnă vrednică de remarcat.

În sfârșit al treilea județ, Treiscaunele, a urmat zilele acestea pilda românilor din celelalte două județe și a scos la lumină foaia *Neamul Nostru*.

O colaborare înțeleaptă și armonică, între cele trei organe din regiunea răsăriteană a Ardealului nostru, va da roduri cu atât mai bune și mai îmbelșugate pentru întreaga țară.

Din aceeași regiune se mai comunică știrea, că Duminecă, în 30 Septembrie 1934, se face instalarea noului preot ortodox român, Ioan Popa, în comuna Vârgheș [Oargheș] din plasa Ocland, plasă unde, în restimp de zece luni, se instalează al treilea preot român.

Pentru bisericile ortodoxe din numita plasă, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului a pus la dispoziție suma de unasutădemii lei, care sumă va fi sporită prin contribuțiile particulare, și din care se va începe și clădirea bisericii din Vârgheș.

Reuniunea Sf. Maria a femeilor ortodoxe. — Reuniunea ortodoxă a femeilor române din Arhiepiscopia este organizată în 243 parohii în 12.499 membre. Această instituție are în vedere în primul rând colaborarea bisericii cu familia.

Prin organizația unitară a reuniunilor de femei s'au pus în circulație o seamă de probleme vitale, menite a lărgi câmpul de activitate și de influență al femeilor organizate.

De oarece anii de prosperitate de mai înainte au introdus tendințe excesive de lux și confort, criza care bătuse a impus tuturor privațiuni de tot felul.

Viața simplă, ajunsă în desuetudine, își redobândește avantajele ei morale și nobleța de odinioară.

Reuniunea Sf. Maria a înțeles că arta traiului simplu are un prestigiu moral și merită cea mai largă încurajare și răspândire.

Simplicitatea traiului și spiritualitatea sunt inseparabile.

Acastă tendință în activitatea Reuniunii de femei e un nobil augur pentru viitorul acestei organizații eparhiale.

Casele culturale. — În Arhiepiscopia noastră s'au înființat 173 case culturale, cu statute propii.

Influența binefăcătoare a acestora a ieșit la iveală mai ales în frământările politice și sociale din timpul din urmă.

Casele culturale se dovedesc cele mai efective clinice spirituale întru domolirea pasiunilor politice, cari s'au extins și pe sate. Dar ele sunt factori de seamă și în lupta contra plăgilor sociale, printre cari cea mai nefastă este alcoolismul.

„Hristos în Școală“. — Despre manualul întocmit sub acest titlu de catehetul D. Călugăr, Arhiepiscopia ortodoxă a Iașilor a trimis, la începutul acestei luni, o circulară către Arhiepiscopii ai arhiepiscopiei, cărora li se pune în vedere să comunice tuturor preoților, că în interesul lor «sunt obligați a-și procura acest manual unic în felul său».

Circulara arhiepiscopiei constată, cu multă laudă, că lucrarea „Hristos în Școală“, prin cuprinsul ei, este de importanță capitală și absolut necesară tuturor preoților noștri, cari, potrivit legii, sunt obligați să predea învățământul religios în școlile primare.

Cartea de față, — spune mai departe, — înlătură toate neajunsurile și preotul, cu dragoste de ea materialul dezvoltat, găsește în ea materialul dezvoltat, potrivit programului de învățământ religios în școlile primare, așa că înainte de a pași spre școală, preotul, cercetând acest manual, își însușește materialul necesar, ce urmează a-l preda elevilor săi.

Bibliotecile parohiale. — În prezent există biblioteci parohiale în toate parohiile din Arhiepiscopia.

Ele cuprind scrieri religioase, literatură populară, economie, igienă, istorie națională, literatură cultă, știință popularizată.

Se mărește anual prin donații și contribuții de Lei 500—1000 din bugetul fiecărei parohii.

O deosebită atențiune se dă literaturii teologice. Comisiunea tipografiei și a librăriei arhidiecezane din Sibiu editează an de an lucrări științifice, parte originale parte prelucrări și traduceri. Cea mai recentă scriere e: *Hristos în Școală*, pentru uzul catihetilor în învățământul primar.

Programul

serbărilor punerii petrii fundamentale la edificiul Școlii normale ortodoxe române «Andrei Șaguna» care va avea loc în Sibiu, în prezența M. S. Regelui CAROL II-lea

1. Sâmbătă, 6 Octomvrie 1934 ora 10 a. m. sosirea M. S. Regelui în Gara Sibiu.

2. În Gara Sibiu se vor găsi: Dl Prim-ministru, membrii Guvernului, cari participă la serbări, și șefii autorităților civile și militare.

3. O companie cu muzică și drapel va da onorul.

4. M. S. Regele la descindere este primit de Primarul municipiului Sibiu, prezentând tradiționala pâine și sare.

5. Plecarea dela Gară spre Catedrala Mitropoliei.

6. La orele 10¹/₂ primirea M. S. Regelui la Catedrală de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. Te Deum.

7. Plecarea dela Catedrală la grădina fundației Lebu, Strada Orfanilor Nr. 5, unde va avea loc la orele 11 a. m. ceremonia așezării și sfințirii temeliei pentru noul edificiu al Școlii normale.

8. Vor vorbi I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, și dl Dr. C. Angelescu, Ministrul Instrucțiunii.

9. Va răspunde M. S. Regele.

10. Intoarcerea M. S. Regelui la Gară.

11. După o pauză, plecarea M. S. Regelui spre Râșinari. Primirea în comuna Râșinari, la Mausoleul fericitului Mitropolit Andrei, pe mormântul căruia M. Sa Regele va depune o jerbă de flori.

12. Plecarea la Păltiniș.

13. Dejunul dat de I. P. Sf. Sa la schitul Păltiniș, pentru invitați, în prezența M. Sale Regelui.

14. Intoarcerea dela Păltiniș la Sibiu.

15. Plecarea M. Sale Regelui din Gara Sibiu.

ȚINUTA: pentru primirea M. S. Regelui în Gară până la plecarea spre Păltiniș, pentru civili, jachetă și pălărie înaltă, iar pentru militari, albastră de serviciu.

La Păltiniș, pentru militari și civili: ținuta zilei.

Punerea pietrei fundamentale a bisericii din Sighișoara

Vrednicii noștri credincioși din orașul Sighișoara, peste cinci mii de suflete, au pregătit de câțiva ani zidirea unei biserici noi, după ce vechea biserică ajunsese cu timpul neîncăpătoare pentru a cuprinde un număr mai mare de evlavioși.

După multe și necurmate străduințe, bunul Dumnezeu li-a ajutat, ca în anul curent să poată începe clădirea mărețului lăcaș. Ear la festivitatea punerii pietrei fundamentale a viitoarei biserici au invitat pe capul bisericii noastre din Ardeal și pe alți înalți demnitari ai țării.

În dimineața zilei de Duminecă, 30 Septembrie 1934, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului a plecat din Sibiu spre Sighișoara; în comuna Daneș din vecinătatea acestui oraș, a întâlnit pe dnii miniștri Dr. C. Angelescu și Al. Lapedatu, cu cari a asistat la solemnitatea punerii pietrei fundamentale a școlii primare din Daneș.

Insoțit de dnii miniștri, de dl prefect și de dnii parlamentari ai județului Târnava Mare, I. P. S. Sa a sosit în Sighișoara, întâmpinat la intrare de tinerimea Societății Sf. Gheorghe din prot. Sighișoara, în mijlocul orașului de către locuitorii sighișoreni în frunte cu dl primar Mosora, ear în fața bisericii, care este în construcție, de către preoții din județ, îmbrăcați în odăjdii, în frunte cu Păr. protopop Emilian Stoica. Înaltul prelat răspunde tuturor și le împărtășește binecuvântare. La ora 11 începe actul sfințirii pietrei fundamentale. Biserica se construiește în mijlocul parcului orașului pe o ridicătură, care îi dă o perspectivă foarte frumoasă. La sfințire lume multă. Intreagă populația orașului, fără deosebire de credință și limbă.

În cuvântare sa, I. P. S. Mitropolit arată rolul covârșitor al bisericii ortodoxe în viața statului român. Amintind trecutul sbuciumat al Ardealului robit, spune că în timpurile de vitregie ultima nădejde a subjugatilor era credința și sufletul lor. Astăzi, în epoca de mari prefaceri, școala și biserica își au rolul bine hotărât: ne trebuie o înnoire sufletească, o credință luminată de cultură, și o cultură clădită pe credință. Mulțumește la urmă tuturor celor ce au contribuit în scopul ridicării sfântului lăcaș.

Sărbătorile actuale, din această frumoasă vale a Târnavelor, constituie o afirmare nouă, rămânească și ortodoxă, pe plaiurile țării, — această constatare a ieșit la iveală din cuvântările spuse prin rostul dlor ministrului Al. Lapedatu și prefectului Știrbeț, precum și al părintelui protopop Stoica.

După terminarea ceremonialului I. P. S. Sa însoțit de preoții, de dnii miniștri și întreaga asistență, trece de cealaltă parte a străzii și sfințește piatra fundamentală a școlii primare de fete. Aici vorbește directoarea școlii, primarul orașului și dl ministru al instrucțiunii Dr. C. Angelescu.

La ora 12^{1/2} recepție în sala cea mare a prefecturii. Se aduc omagii I. P.

Sf. și membrilor guvernului din partea preoțimeii, armatei, corpului didactic, justiției și direcției administrative.

Răspunde I. P. Sfințitul tuturor, dl min. Dr. C. Angelescu corpului didactic, și dl ministru Al. Lapedatu preoțimeii îndeosebi, făcând declarația solemnă, că cel mai târziu cu 1 Noemvrie a. c. începând se va plăti preoțimeii salariul legal.

La ora 1^{1/2} masă festivă la „Steaua de aur“. Aci a vorbit I. P. S. pentru iubitul nostru Rege Carol al II și pentru dnii miniștri Dr. C. Angelescu și A. Lapedatu, dl Dr. Gane secr. gen. al Ministerului Sănătății pentru I. P. Sfințitul, și dl ministru Dr. C. Angelescu pentru toți cari au dat concursul la zidirea bisericii și școlii din Sighișoara.

Inregistrăm, în firul sărbătorilor târnăvene, și impresionantul serviciu religios săvârșit de un sobor pe preoți în aceeași zi seara la Mediaș, unde s'a sfințit o placă frumoasă comemorativă, ridicată pe zidul primăriei, din partea liceului sighișorean „Principele Nicolae“, cu ajutorul „Astei“ Mediaș, în amintirea biruinței câștigate pe aceste locuri, în 29 Septembrie 1534, de oștile Voevodului moldovean Petru Rareș, care a adus atunci mari servicii Ardealului și creștinătății, în luptele sângeroase cu împărăția otomană, înainte cu 400 de ani.

Cuvântări, talmăcind însemnătatea momentului, au rostit dl ministru Al. Lapedatu, cu bine cunoscuta sa competență de istoric, precum și entuziastul director al liceului dela Sighișoara, dl Horia Teculescu.

INFORMAȚIUNI

Liceul ortodox român dela Brad.

— Primit câteva informații, referitoare la rezultatul examenului de bacalaureat, sesiunea Septembrie 1934, în fața comisiei din Deva, privind liceul ortodox român „Avram Iancu“ din Brad. Din datele comparative ale tabloului, luate din catalogul oficial al comisiei, se vede nivelul liceului nostru, care numai spre laudă poate fi tradiției frumoase a Zarandului și dreptcredincioasei noastre biserici, sub a cărei ocrotire își desvoltă activitatea.

Examenele de bacalaureat, sesiunea Septembrie 1934, în fața comisiei Deva:

	S'au prezentat	Res-pinși	Ad-miși	o/0
Dela lic. de stat Oraștie	9 cand.	3	6	66.7
„ „ „ Petroșani	11 „	5	6	54.5
„ „ „ Alba-Iulia	18 „	7	11	61.1
„ „ „ fete Alba-Iulia	7 „	3	4	57.1
„ „ „ unguresc Alba-Iulia	18 „	17	1	5.6
„ „ „ ort. Av. Iancu Brad	10 „	3	7	70
„ „ „ de stat Deva	15 „	9	6	40

Rezultate asemănătoare am obținut și în 1933 când din 22 candidați 21 au fost declarați bacalaureați, și în Iunie 1934 când din 6 candidați au fost declarați bacalaureați 5.

Cifre ce vorbesc dela sine.

Predică în catedrala din Sibiu.
Duminecă, în 30 Septembrie 1934, va predica părintele protopop militar I. Dăncilă.

Primăria municipiului Sibiu invită cetățenii orașului, în deosebi pe cei din străzile: Piața Gării, strada Regele Carol I, strada Regele Carol II, Piața Regele Ferdinand I, strada Regina Maria, str. Tribunei, strada O. Goga, str. Mitropoliei, strada Ocnei ș. a., să arboreze casele cu drapele, flori, covoare și verdeață în ziua de Sâmbătă, 6 I. c., cu prilejul vizitei regale.

Dna **Constanța Bogdan-Duică**, împreună cu familia îndurerată, mulțumește tuturor celor care prin prezența lor sau prin scrisoare au încercat să alene durerea mare, pricinuită de moartea bunului și dragului lor **Gheorghe Bogdan-Duică**.

(56) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Roadăș**, din protopopiatul Cohalmului, cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Retribuțiunile sânt:

1. Salariul dela stat;
2. Sesiune de 13 jug., fânaș;
3. Stola obișnuită în protopopiat;
4. Lemne de foc suficiente;
5. De fiecare familie (circa 50) câte 20 l. cereale (grâu sau porumb);
6. Locuință parohială corăspunzătoare, cu șură, grajd și șopron de lemne, cu grădină de pomi și alta de legume.

Cererile de concurs, însoțite de acte precum și de încuviințarea Prea Venerabilului Consiliu Arhiepiscop se vor înainta în termen legal oficiului protopopesc.

Candidații, cu știrea oficiului protopopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a fi cunoscuți credincioșilor din parohie.

Din ordinul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc și în înțelegere cu consiliul parohial.

Rupea, la 15 Septembrie 1934.

Alexandru Brotea,
protopop.

A apărut:

Albumul comemorativ Andreiu Șaguna

Prețul Lei 50

Se poate procura dela Librăria Arhiepiscopale din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, trimițându-se prețul plus spese postale Lei 15 prin mandat postal.

Ad. Nr. 383—1934.

[54] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Silvașul de sus** cu filia **Lingina**, din protopopiatul Hațegului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială cu 2 camere, bucătărie și dependințe.
2. Sesiune parohială 6 jug. arător în materă, 3 jug. fânaș în filie.
3. Adău, câte 20 litri porumb sfărâmat de fiecare familie în materă, și câte 10 Lei de familie în filie.
4. Câte o jumătate zi de lucru de familie din filie.
5. Salariul dela stat.
6. Stola obișnuită în tract.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc din Hațeg în termenul indicat.

Candidații vor înainta anexă la cerere, pe lângă actele necesare, și autorizățiunea dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidații cu încuviințarea oficiului protopopesc se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, ca să fie cunoscuți de credincioși.

Oficiul protopopesc ortodox român din Hațeg în înțelegere cu consiliul parohial.

Hațeg, 4 Septembrie 1934.

Ieronim Ciocan, protopop.

Nr. 310—934 prot.

[53] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Hendorf** cu filia **Netuș**, din protopopiatul Sighișoara, se publică prin această publicație cu termen de 30 zile dela întâia apariție a lui în Tel. Român.

Beneficiile împreunate cu acest oficiu sânt:

1. Întregirea salariului dela stat.
2. Casă parohială cu edificii economice.
3. Sesiune parohială 13 jugăre.
4. Dela comuna politică Hendorf 12 stânjini de lemne, iar dela Netuș 2 stânjini; fasonarea și transportul lemnurilor din Netuș privesc pe preot.
5. Dela fiecare familie câte 1 dublu decalitr porumb sfărâmit, dela neorustici câte 1 decalitr.
6. Stola uzitată în parohie.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta subsemnatului petițiile însoțite de certificatele: de botez, de studii liceale și teologice, de calificare și permisul de a concura la această parohie dela Prea Venerabilul Arhiepiscop, și după aceea cu voia subsemnatului se vor prezenta în parohie, în biserică, la sf. Liturghie.

Oficiul protopopesc ortodox Sighișoara în înțelegere cu consiliile parohiale din Hendorf și Netuș.

Sighișoara, 27 August 1934.

Emilian Stoica
protopop.

FOIȘOARA

Adevărul și minciuna comunismului

[5]

Intr'adevăr comunismul preconizează deoparte ideile mari ale reconstruirii lumii; face apel la o energie extraomenească, iar, de altă parte, realizează un rai pământesc posomorât și desgustător, un fel de împărăție biurocratică, în care totul va fi raționalizat și, de unde misterul și infinitul sânt alungate. Economia apare ca partea ultimă a omului. În afară de ea nu e nici viață, nici ființă. Marea idee a lui Dumnezeu și a omului este cu totul distruse, și cu ea înșiși conținutul vieții omenești se risipește. Nu mai trăește nici o credință decât economia și tehnica. E imposibil, o repetăm chiar, de-a înțelege comunismul, dacă se vede în el numai un sistem social. Pasiunea propagandei antireligioase în Rusia sovietică, nu se înțelege decât considerând comunismul ca religie, care cearcă să înlocuească creștinismul. Cu excluderea oricărei tendințe economice sau politice, singura o religie are pretenția de-a purta în ea adevărul absolut, singură ea tinde să domine complet sufletele. Pretențiune pe care n'o poate avea nici o politică, nici o

stăpânire. Comunismul persecută toate religiunile, pentru că el e religie în sine. Considerându-se ca singura religie autentică, el n'ar putea tolera lângă el nici o religie falsă. El e religiuina care vrea să se realizeze prin forță și constrângere, fără a ținea seamă de libertatea spiritului omnesc. El e religiuina împărăției acestei lumi, negarea definitivă a celei de dincolo, negarea oricărei spiritualități. Pentru aceea, după cum am văzut, materialismul lui îmbracă un caracter mistic și spiritual. Împărăția comunistă, nu e a unui veac; ea e sfântă, „teocratică“, inzestrată cu totalitatea scopurilor cari îi incumbă bisericii.

El modelează sufletul omnesc, îi comunică o dogmă obligatoare, îl constrânge să o cinstească, nu numai ca „cezar“, ci ca „zeu“. Acest caracter pseudo-teocratic al stăpâniei comuniste este foarte important, pentru că el îi definește structura. El este un monism social împins la extrem, absorbând în aceeași noțiune stat, societate, biserică. Un astfel de stat nu poate, prin urmare, tolera lângă el nici o biserică, decât temporar și pentru motive de oportunitate. Vechea teocrație creștină a dat dovadă odinioară de-o intoleranță, profund incompatibilă cu libertatea creștină și care a fost cauza ruinei acestei teocrații. Teocrația comunistă e mult mai logică, doctrina sa neapelând niciodată la libertatea spirituală.

Creștinismul n'a realizat adevărul său în viața socială, sau el s'a intruchipat într'o simbolică convențională în teocrații, cari au voit să ignoreze libertatea, — condițiunea primă a oricărei realizări adevărate — ori a practicant sistemul dualismului, cum a făcut în timpurile moderne, de unde a slăbit puterea creștină. Comunismul a apărut atunci ca o pedeapsă, ca o mărțurie a alterării adevărului autentic. Am văzut că în comunism e un moment eshatologic. Căci apocalipsa nu arată numai sfârșitul istoriei: există o apocalipsă în chiar sânul istoriei. Sfârșitul e totdeauna aproape, timpul tinde să se unească cu eternitatea. Lumea în care trăim noi nu e cu totul închisă. Dar sânt perioade în cari această pozițiune a timpului în fața eternității se simte într'un mod îngrozitor. Momentul eshatologic nu reprezintă numai judecata făcută asupra istoriei, ci și o judecată în decursul istoriei. Comunismul e o astfel de judecată. Adevărul, care n'a voit să se intrupeze în frumsețe, în frumsețea divină, se realizează prin el în slujenie. Și, aici ne aflăm în fața unui fenomen extrem de interesant. Comuniștii ruși au fost primii în istorie, cari au încercat să realizeze în viață ideea comunistă. Dar sub ce trăsături, sub ce aspecte morale au intrat ei în viață? Sub trăsăturile schimonoselii psihice și morale, sub aspectul

unei disprețurii totale. Frumsețea n'a binecuvântat intrarea lor în viață. De aceea ei păstrează un resentiment. Ei se supără de-a produce o impresiune deformată. Căci la ei totul e schimonosire: expresiunea feții, a gesturilor, a structurii psihice, a obiceiurilor revoluționare sovietice. În aceasta există o profundă semnificație ontologică. Că comunismul ascunde un mare adevăr social, sânt convinși. Inșă faptul că acest adevăr se exprimă prin schimonosire, însemnează că el e strâns amestecat cu minciuna și că Dumnezeu s'a îndepărtat de realizarea lui. Schimonosirea e totdeauna semnul unei alterări ontologice. Ființa adevărată transfigurată, împlinită este frumoasă. În revoluția rusă nu se vede nici unul din aceste gesturi teatrale, cari abundau în revoluția franceză, nici o retorică sublimă: poporul rus nu-i nici teatral, nici retoric. Lenin vorbea și scria într'o formă necioplită și fără agrement, exprimând astfel sărăcia și ascetismul nihilismului rus. Se pare că, dintre revoluționarii ruși, Troțki ar fi singurul care a dat importanță unei împerecheli teatrale. Această monștruozitate a comuniștilor ruși, are partea ei eficace, pozitivă: aici adevărul iasă din minciună, simptomele minciunii se văd pe drumul realizării adevărului. Dar nu trebuie dedus că adversarii comunismului descopăr întreagă frumsețea.